

Az alternatív pedagógia válaszokat adhat olyan problémákra, amelyekkel a közoktatás évtizedek óta küzd

Az Apor Vilmos Katolikus Főiskola budapesti campusán rendezett konferencia a közoktatás megújításának lehetséges irányaira és a generációs szegénységre is kitékintett

A központosítást meg kell szüntetni a közoktatásban, ez szinte valamennyi, az elmúlt fél évben született szakmai anyagban és javaslatcsomagban szerepel – hangzott el az Apor Vilmos Katolikus Főiskola Alternatív Pedagógiák Módszertani Központja, a Magyar Pedagógiai Társaság és a Szabad Iskolákért Alapítvány közös konferenciáján. A szakemberek felhívták a figyelmet arra, hogy számos, már 2008-ban ismert probléma a mai napig megoldatlan, a generációs szegénységgel szemben például eszköztelen az iskolarendszer. Ám abban is egyetértettek: lenne mit ellesni az alternatív pedagógiai műhelyektől, amelyek sok kihívásra adnak választ.

„Élénk párbeszéd és gondolkodás indult meg az elmúlt fél évben, számos szakmai anyag és javaslatcsomag született az oktatás jövőjéről. Ezek 36 különböző megoldandó problémát sorolnak fel, amelyek közül egy kivétel nélkül az összes anyagban szerepel: a központi kontroll, a teljes központosítás” – mondta Dr. Gloviczki Zoltán, az Apor Vilmos Katolikus Főiskola rektora az intézményben május 8-án tartott Alternatív Pedagógiai Konferencián. Hozzátette: beszédes adat, hogy a szakmai anyagok által kiemelt problémák közül 15 már a hazai oktatás 2008-as „diagnózisában” is szerepelt, vagyis az elmúlt közel két évtized sem volt elég a megoldásukhoz.

A pedagógusokat és segítő szakembereket képző főiskola rektora, a Magyar Rektori Konferencia Pedagógusképzési Bizottságának elnöke kiemelte: abban is széles egyetértés látszik, hogy a pedagógusbéreket értékállóvá kell tenni, szükség van a szakmai autonómia növelésére, a pedagógusképzések és -továbbképzések modernizálására, a tanulók alapkészségeinek fejlesztésére és az oktatási teljesítménymenedzsment újragondolására is. Ugyanakkor a mesterséges intelligencia szerepéről merőben ellentétes elképzelések szerepelnek a különböző javaslatcsomagokban.

Hogyan adhat választ az alternatív pedagógia a kihívásokra?

Dr. Gloviczki Zoltán hangsúlyozta: az alternatív pedagógiai mozgalom számos kihívásra adhat választ megközelítési módjaival és eszközeivel. A konferencián ezért többek között olyan intézmények és szervezetek mutatták be jógyakorlataikat, mint a Zöld Kakas Líceum, a Carl

Rogers Személyközpontú Óvoda és Általános Iskola, az encsi kistérségben élő, hátrányos helyzetű gyerekekkel foglalkozó InDaHouse Hungary Egyesület, a Pesthidegkúti Waldorf Iskola vagy a Gyermek Ház.

„Az alternatív pedagógia nem alternatíva, hanem megkerülhetetlen része a jövőnek” – mondta Dr. Szeszler Anna, a Lauder Javne Zsidó Közösségi Iskola egyik alapítója és korábbi főigazgatója, aki egyetértett a konferencián szintén előadást tartó Dr. Trencsényi Lászlóval, a Magyar Pedagógiai Társaság elnökével: tévhit, hogy ma Magyarországon az alternatív pedagógia csak a „gazdag úriúriúknak pénzes iskoláiban” kap helyet. „Alternatív iskolát kell csinálni a szegregált környezetben élő, az autista, a szegény, az egyéb problémákkal küzdő gyerekeknek is, mert nincs más megoldás” – szögezte le a Lauder alapítója.

Eszköztelenül a generációs szegénységgel szemben

„A társadalmi leszakadás ma Magyarországon hatalmas területeket érint. Ezekben a térségekben van a legtöbb szegregált vagy szegregálódó iskola, a legtöbb kiégett pedagógus, a legkomolyabb szakemberhiány. Ha ezzel a kihívással nem küzd meg az ország, akkor máshol is óriási problémák lesznek” – mondta a konferencián L. Ritók Nóra, a gyermekszegénység ellen a berettyóújfalui régióban dolgozó Igazgyöngy Alapítvány alapítója és szakmai vezetője, rámutatva arra, hogy a generációs szegénységben élő gyerekek mind traumatizáltak, ám ezekkel a traumákkal szemben a pedagógusok teljesen eszköztelenek.

Aramhiány, vízhiány, menstruációs szegénység, a személyes élettér hiánya, kríziséhezés – sorolta, mivel küzdenek meg ezek a gyerekek nap mint nap. A szakember szerint ma még a szegregált iskolákban dolgozó pedagógusok sem tudják, milyen siralmas körülmények között élnek diákjaik. „Márpedig sokan ilyen környezetből érkeznek meg reggelente az iskolába, és mi azt várjuk el tőlük, hogy csillogó szemmel, motiváltan üljenek matematikaórán” – fogalmazott.

Kiemelte: miközben az iskola távlati gondolkodásra hívja a generációs szegénységben élő gyerekeket, a családjuk egyik napról a másikra él. „Pedagógusként azt mondjuk nekik, hogy tanuljanak 8-12 éven át, mert csak így tudják megtörni a nyomor ördögi körét. Aztán hazamennek, és a családjuktól egészen más üzenet jön: most egyél, mert nem biztos, hogy holnap lesz. Most szerezd meg, amire szükséged van, mert nem biztos, hogy holnap lesz rá lehetőséged. A két gondolkodás között óriási a különbség” – fogalmazott.

L. Ritók Nóra úgy véli: olyan oktatási rendszert kell építeni, amely érti, hogy az iskola mellett van egy mintát adó szülői háttér is, és képes is ezt kezelni. „Ez nem romakérdés. Ez a generációk óta szegénységben szocializálódás problémája és egy olyan rendszeré, amely ezt a szőnyeg alá söpörte. Ezt a forró krumplit sokáig egyetlen politikai párt sem szerette kézben tartani” – mondta.

A konferencia a résztvevők közös reménységéről szólt.